

Årsplan for barnehagane i Lom kommune.

Loar barnehage
og
Garmo barnehage

2024/2025

Innhald

Informasjon om barnehagane.	4
Loar barnehage:	4
Garmo barnehage:	4
Lovgrunnlag.	4
Samfunnsmandat.	4
Verdigrunnlag.	4
Fokusområde barnehageåret 24/25.	6
Kort info om sentrale og lokale føringar vi har å forholde oss til.	6
Oppvekstreforma.	6
Førebyggjande plan for oppvekst i Lom kommune.	6
Inkluderande barnehage- og skolemiljø.	6
Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis.	7
BTI.	7
Rammeplan for barnehagens innhald og oppgåver.	8
Formål og innhald i barnehagen.	8
Omsorg.	9
Leik.	9
Danning.	9
Læring.	10
Vennskap og fellesskap.	10
Kommunikasjon og språk.	10
Barns medverknad.	11
Samarbeid mellom heimen og barnehagen.	11
Foreldreråd og samarbeidsutval.	12
Overgangar.	12
Når barnet begynner i barnehagen.	12
Overgangar i barnehagen.	12
Overgangen mellom barnehage og skule.	13
Barnehagen som pedagogisk verksemd.	13

Planlegging.	13
Vurdering.	14
Tilrettelegging.	14
Arbeidsmåtene til barnehagen.	15
Progresjon.	15
Digital praksis.	15
Fagområda til barnehagen.	16
Kommunikasjon, språk og tekst.	16
Kropp, rørsle, mat og helse.	16
Kunst, kultur og kreativitet.	17
Natur, miljø og teknologi.	17
Mengd, rom og form.	17
Etikk, religion og filosofi.	18
Nærmiljø og samfunn.	18
Tverrfagleg samarbeid.	19
PPT:	19
Ressursgruppa:	19
Helsestasjon:	19
Handlingsplan.	19

Informasjon om barnehagane.

Barnehagane i Lom kommune består av Loar barnehage og Garmo barnehage.

Barnehagane samarbeider tett, og har felles vedtekter og Samarbeidsutval.

Barnehagane er opne måndag til fredag frå kl. 07.00 til 16.30.

Barnehagane er stengde julekvelden og nyttårskvelden, i romjula og i påskeveka. Det er sommarstengt i veke 29, 30 og 31.

Det er elles stengt seks planleggingsdagar i løpet av året. Desse dagane blir brukt til kurs og planlegging for personalet.

Barnehageåret 2024/2025 har vi planleggingsdagar:

29. november.

23. desember.

2. januar.

2. mai.

14. august.

15. august.

Lovgrunnlag.

Barnehagane blir drive i samsvar med Lov om barnehage og Rammeplan for barnehagen.

Samfunnsmandat.

I samsvar og forståing med heimen, skal barnehagen ivareta barna sitt behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for ei allsidig utvikling.

Verdigrunnlag.

Verdigrunnlaget til barnehagen skal formidlast, praktiserast og opplevast i alle delar av det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Barndommen har ein eigenverdi, og barnehagen skal ha ei heilskapleg tilnærming til barna si utvikling.

(Rammeplan for barnehagen).

Loar barnehage:

- Ligg i Lom sentrum, rett ved barneskulen og Presthaugen.

Barnehagen har 4 avdelingar dette barnehageåret.

- Kreklingen.

- Tytingen.

- Blåbæra.

- Skinntyta.

Styrar: Magnhild Beate Galde.

Tlf: 469 21 394.

E-post: magnhild.beate.galde@lom.kommune.no

Garmo barnehage:

- Ligg 15 km aust for Lom sentrum, i lokala der Garmo skule var tidlegare.

Barnehagen har 2 avdelingar dette barnehageåret.

- Roe.

- Lågkøyll'n.

Styrar: Elise Beate Øien.

Tlf: 950 67 243.

E-post: elise.beate.oien@lom.kommune.no

LOAR BARNEHAGE

Skinntyta: 12 barn, født i 2022 og 2023.

- Silje Rohaugen Jonsen og Sunniva Kolstad - pedagogiske leiarar
- Hege Haugen - barnehagelærar
- Bente Flaten - barnepleiar
- Sina Turtum og Marianne Teigen - barne- og ungdomsarbeidarar

Blåbæra: Utvida småbarnsavdeling med 12 barn, født 2021 og 2022.

- Mette Odden - pedagogisk leiar
- Gerd Marie Offerdal - barnehagelærar
- Kari Kjørren - barne- og ungdomsarbeidar
- Heidi Frøise – pedagogisk medarbeidar

Tytingen: 15 barn, født 2020 og 2021.

- Oddny Grasdalsmoen - pedagogisk leiar
- May Rita Stubrud Teigen og Åse Bente Mork - barne- og ungdomsarbeidarar
- Bente Mork - barnepleiar

Kreklingen: 18 barn, født 2019 og 2020.

- Gerd Øyberg - pedagogisk leiar
- Jonill Olea Bosmen - pedagogisk leiar
- Lisa Skiaker, Mona Karin Brenna og Linn Terese Jonsson - barne- og ungdomsarbeidarar.

GARMO BARNEHAGE

Roe: 12 barn, født 2020 og 2021.

- Siv-Kari Aanstad Garmo - pedagogisk leiar
- Cathrine Jotun Tho - barnehagelærar
- Mieke Van Landegem – sjukepleiar

Lågkøyll`n: 11 barn, født 2022, 2023 og 2024. *Etter jul blir det 14 barn på avdelinga.*

- Mariann Helstad – pedagogisk leiar
- Randi Merete Brennsletten og Elisabeth Lyngved– barne- og ungdomsarbeidarar
- Anne Guri Stasviken og Torill Vole– pedagogisk medarbeidarar

Fokusområde barnehageåret 24/25.

Dei siste åra har vi jobba med ulike fokusområde der vi har konsentrert oss om eit spesielt tema for kvart år.

I år vil vi sjå på arbeidsmetodikken vår og vil jobbe på ein litt anna måte enn tidlegare. Vi har fleire ulike føringar vi skal følgje opp, og vi vil bruke tid no framover på å setja oss godt inn i desse.

FELLES HOVUDMÅL FOR BARNEHAGANE I LOM KOMMUNE: SKAPE INKLUDERANDE MILJØ MED TRYGGE RELASJONAR (utarbeidd på felles planleggingsdag 29.11.24).

Kort info om sentrale og lokale føringar vi har å forholda oss til.

Oppvekstreforma.

Den skal styrke det førebyggjande arbeidet og tverrfaglege samarbeidet i heile oppvekstsektoren, og har fokus på tidleg innsats.

Førebyggjande plan for oppvekst i Lom kommune.

Lokal plan for Lom kommune med utgangspunkt i oppvekstreforma. Planen synleggjer korleis Lom kommune skal jobbe for å fremme gode oppvekstvilkår gjennom førebyggjande tiltak, tidleg innsats og tverrfagleg samarbeid.

Inkluderande barnehage- og skolemiljø.

Vi skal jobbe for at alle barn skal føle tilhøyrslø og skal føle seg viktige i fellesskapet. Vi skal skape gode, trygge og inkluderande barnehage- og skolemiljø, og motverke mobbing. Alle som jobbar i barnehage eller skole har plikt til å sørge for at barn har det trygt og godt, og skal gripe inn dersom ein ser at nokon ikkje har det trygt og godt.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis.

Målet med kompetanseløftet er at alle barn og unge skal oppleve eit betre tilpassa og inkluderande tilbod i barnehage og skule, og at laget rundt barnet skal utvikle eit betre tverrfagleg samarbeid. Gjennom arbeid med kompetanseløftet har barnehagane og skulane samarbeid med Høgskulen i Innlandet og avdelinga SePU- *Senter for praksisretta utdanningsforskning*.

Som grunnlag for dette arbeidet er det gjennomført ei spørjeundersøking der ein fekk ei kvalitativ analyse av kva ein bør arbeide meir med i barnehagane og skulane.

I år skal vi jobbe med ei kompetansepakke som handlar om inkluderande barnehagemiljø.

Kompetansepakkan er utvikla for å heve kompetansen blant alle som jobbar med barn, der målsettinga er at alle barn opplever eit godt tilpassa og inkluderande tilbod i barnehage og skule gjennom bruk av pedagogisk analyse som verktøy. Pedagogisk analyse er ein framgangsmåte for konstruktive og målretta drøftingar om utfordringar i barnehage og skule, der hensikta er å få ei forståing av faktorar som utløyser, påvirkar og opprettheld utfordringar før ein utviklar tiltak.

BTI.

Står for betre tverrfagleg innsats.

Modellen gjev ei oversikt over handlingsforløp der det er behov for tverrfagleg samarbeid, og skal bidra til at tenestene jobbar saman for å bidra til at barn, unge og familien deira får nødvendig hjelp så tidleg som mogleg.

Rammeplan:

- Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg.
- Barnehagen skal ivareta barnas behov for leik.
- Barnehagen skal fremje danning.
- Barnehagen skal fremje læring.
- Barnehagen skal fremje vennskap og fellesskap.
- Barnehagen skal fremje kommunikasjon og språk.
- Målet med barnehagen som pedagogisk verksemd er å gi barna eit tilrettelagt tilbod i tråd med barnehagelova og rammeplanen.

Kompetanseløftet med oppfølging frå SePU:

- Alle tilsette i barnehagen har kunnskap og ferdigheiter i å utvikle eit inkluderande barnehagemiljø.
- Barnehagen har ein praksis som førebyggjer, fremmar, opprettheld og kontinuerleg utviklar eit trygt og godt inkluderande psykososialt barnehagemiljø i tråd med regelverket.
- Barnehagen har eit system som sikrar aktivitetsplikt og skjerpet aktivitetsplikt ved at alle former for krenkelsar som utestenging, mobbing, vald, diskriminering og trakassering avdekkast og handterast i tråd med regelverket.
- Barnehagen har ein pedagogisk praksis som inkluderer alle barn i det vaksenstyrte fellesskapet, vaksen- barn fellesskapet og i barn- barn fellesskapet fysisk, sosialt, fagleg og barna sjølv opplever å være inkludert.

BTI:

- Hensikten med BTI-modellen er å kvalitetssikre **heilhetlig** og koordinert innsats utan at det blir brot i oppfølginga.
- BTI bidrar til tidleg innsats, samordning og medverking.
- Iverksette relevante instansar tidlegast mogleg overfor målgruppa, for å unngå uheldig skeivutvikling.

Oppvekstreforma:

- Kommunane skal styrke arbeidet med tidleg innsats og førebygging.
- Hjelpen skal bli betre tilpassa barn og familiars behov.
- Rettssikkerheita til barn og familiar skal bli godt ivarettatt.
- Ressursbruken og oppgåveløysinga i barnevernet skal bli meir effektiv.

Barnehagelova:

«Kapittel VIII Psykososialt barnehagemiljø»

- **§ 41. Nulltoleranse og førebyggjande arbeid.**
Tilsette skal førebygge situasjonar der barn opplev å ikkje ha eit trygt og godt barnehagemiljø ved å fremme helse, trivsel, leik og læring.
- **§ 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har eit trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt).**
Tilsette skal følge med på korleis barna i barnehagen har det, og har ei plikt til å gripa inn, undersøke og setja inn tiltak viss eit barn ikkje har det bra.
- **§ 43. Skjerpet aktivitetsplikt dersom ein som arbeider i barnehagen, krenker eit barn.**
Dersom ein tilsett får mistanke om eller kjennskap til at ein annan tilsett, krenker eit barn skal vedkommande straks melde frå til barnehagens styrar.

Førebyggjande plan:

- I Lom skal barn, unge og deira familie ha gode livsvilkår, som i sin tur speglar seg i neste generasjon.
- I Lom skal alle barn og unge oppleve å ha det trygt uansett kvar dei er, kvar dag og heile døgnet.
- I Lom skal alle barn og unge oppleve inkludering og **innanforskap** der kvar enkelt meistar og utviklar seg med utgangspunkt i sine føresetnader.
- I Lom skal alle barn, unge og deira familiar oppleve å få støtte og rettleiing frå tenestene og dei tilsette i tenestene.

Handlings- og økonomiplan:

«Leve heile livet i Lom».

- Lom skal vere eit inkluderande samfunn.
- Lom skal vere eit samfunn kjenneteikna av aktivitet og fellesskap.
- Lom skal vere kjenneteikna av helsefremjande aktivitetar og tiltak.
- Lom kommune skal ha tilpassa tenester.
- Lom kommune skal vere kjenneteikna av samanhengande tenester.

Nasjonal barnehagestrategi mot 2030; «Barnehagen for ei ny tid».

Strategien skal bidra til:

- Betre kvalitet i tilbodet til barna gjennom auka kompetanse hos dei tilsette, god leing og tilstrekkeleg bemanning.
- Auka deltaking i barnehagen gjennom lav maksimalpris og gode moderasjonsordningar.
- At fellesskapets ressursar går til barna gjennom betre regulering av barnehagesektoren.
- Eit meir likeverdig barnehagetilbod i heile landet gjennom å gi kommunane betre demokratisk styring og kontroll.

Inkluderande barnehage- og skolemiljø:

Målet med satsinga:

- Varig praksisendring lokalt innanfor inkluderande praksis.
 - I Lom var måla mellom anna at ein skulle styrke relasjonskompetansen til dei tilsette, men også at kompetanse i å førebygge, avdekke og handtere mobbing og krenking, kompetanse kring psykisk helse og kompetanse i å drive foreldresamarbeid skulle aukast.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis :

- Alle barn og elever opplever å få eit godt tilpassa og inkluderande tilbod i barnehage og skole.
- Alle barn og unge skal få moglegheit til utvikling, meistring, læring og trivsel - uavhengig av sine forutsetningar.
- Barnehagar, skoler, PP-tenesta og andre i laget rundt barnet og eleven må jobbe saman for å skape eit inkluderande fellesskap.
- Det pedagogiske tilbodet må tilpassast slik at alle får eit best mogleg utgangspunkt for utvikling og læring.

Regional ordning for kompetanseutvikling:

- Styrke kunnskap og kompetanse som bidrar til et likeverdig tilbod og som fremmer utvikling, læring og trivsel hos alle barn og unge.
- Styrke den kollektive kompetansen i barnehagar og skoler ut frå lokale behov, gjennom partnerskap med universitet eller høgskole.

Sektormål barnehage:

- Alle har eit godt og inkluderande leike- og læringsmiljø.
- Barn som har behov for det får hjelp tidleg slik at alle får utvikla sitt potensial.
- De tilsette i kunnskapssektoren har høg kompetanse.
 - Alle har tilgang til relevante tilbod av høg kvalitet.

Rammeplan for barnehagens innhald og oppgåver.

Barnehagens styringsdokument.

Den inneheld barnehagens verdigrunnlag, ansvar og rollar, formål og innhald, medverking, overgangar, barnehagen som pedagogisk verksemd og barnehagens arbeidsmåtar.

Den skal gi tilsette og foreldre i barnehage, eigar og politikar ei ramme å tenke ut frå når dei skal arbeide med barnehagens innhald.

Formål og innhald i barnehagen.

Innhaldet i barnehagen skal vere allsidig, variert og tilpassa enkeltbarnet og barnegruppa. I barnehagen skal barna få leike og utfalde skaparglede, undring og utforskartrøng.

Ein skal sjå arbeidet med omsorg, danning, leik, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk i samanheng og samla bidra til den allsidige utviklinga til barna.

Det fysiske miljøet i barnehagen skal vere trygt og utfordrande og gi barna allsidige rørsleerfaringar.

Personalet skal utforme det fysiske miljøet slik at alle barn får høve til å delta aktivt i leik og andre aktivitetar, og slik at leiker og materiell er tilgjengelege for barna.

Omsorg.

Omsorg er ein føresetnad for at barna skal vere trygge og trivast, og for at dei skal utvikle empati og nestekjærleik. Barnehagen skal gi barna høve til å utvikle tillit til seg sjølve og andre. I barnehagen skal alle barn oppleve at dei blir sett, forstått og respekterte, og få den hjelpa og støtta dei har behov for.

Barnehagen skal aktivt leggje til rette for omsorgsfulle relasjonar mellom barna og personalet, og mellom barna sjølve, som grunnlag for trivsel, glede og meistring.

Leik.

Leiken skal ha ein sentral plass i barnehagen, og eigenverdien til leiken skal anerkjennast. Barnehagen skal gi gode vilkår for leik, vennskap og barna sin eigen kultur. Leiken skal vere ein arena for utvikling og læring og for sosial og språkleg samhandling. Barnehagen skal inspirere til og gi rom for ulike typar leik både ute og inne. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom leik – åleine og saman med andre.

Danning.

Barnehagen skal oppmuntre barna til å vere prøvande til og nysgjerrige på omverda og bidra til å leggje grunnlaget for modig, sjølvstendig og ansvarleg deltaking i demokratiske fellesskap. Barnehagen skal fremje samhold og solidaritet samtidig som individuelle uttrykk og handlingar skal verdsetjast og følgjast opp. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdiar og normer som er viktige for fellesskapet. Barnehagen skal bidra til å fremje tilhøyrsla til samfunnet, naturen og kulturen. I barnehagen skal barna få delta i avgjerdsprosessar og vere med på å utvikle felles innhald. Barna skal støttast i å uttrykke synspunkt og skape meining i den verda dei er ein del av. Gjennom samspel, dialog, leik og utforsking skal barnehagen vere med og sørge for at barna utviklar kritisk tenking, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at dei kan bidra til endringar.

Læring.

Barnehagen skal barna oppleve eit stimulerande miljø som støttar opp om lysta til å leike, utforske, lære og meistre. Barnehagen skal introdusere nye situasjonar, tema, fenomen, materiale og reiskapar som bidreg til meningsfull samhandling. Nysgjerrigheit, kreativitet, og vitelyst skal anerkjennast, stimulerast og leggjast til grunn for læringsprosessane. Barna skal få undersøkje, oppdage og forstå samanhengar, utvide perspektiv og få ny innsikt. Barna skal få bruke heile kroppen og alle sansar i læringsprosessane sine. Barnehagen skal bidra til læringsfellesskap der barna skal få bidra i eiga og andre si læring.

Vennskap og fellesskap.

Sosial kompetanse er ein føresetnad for å fungere godt saman med andre og omfattar ferdigheiter, kunnskapar og haldningar som blir utvikla gjennom sosialt samspel. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å vere viktige for fellesskapet og vere i positivt samspel med andre barn og vaksne. Barnehagen skal aktivt leggje til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. Sjølvkjensla til barna skal støttast, samtidig som barna får hjelp til å meistre balansen mellom å dekkje sine eigne behov og ta omsyn til andre sine behov.

Kommunikasjon og språk.

Barnehagen skal vere bevisst på at kommunikasjon og språk påverkar og blir påverka av alle sider ved barnet si utvikling. Gjennom dialog og samspel skal barna støttast i å kommunisere, medverke, lytte, forstå og skape mening. Barnehagen skal anerkjenne og verdsetje barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk, medrekna teiknspråk. Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagekvardagen, og få delta i aktivitetar som fremjar kommunikasjon og ei heilskapleg språkutvikling.

Barns medverknad.

Barnehagen skal sikre barna sin rett til medverknad ved å leggje til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for kva dei synest om den daglege verksemda i barnehagen, jf. barnehagelova §§ 1 og 3, Grunnlova § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr. 1. Barna skal jamleg få høve til å delta aktivt i planlegginga og vurderinga av barnehageverksemda. Alle barn skal kunne erfare å få påverke det som skjer i barnehagen.

Barnehagen skal vere bevisst på dei ulike uttrykksformene til barna og leggje til rette for medverknad på måtar som er tilpassa alderen, erfaringane, dei individuelle føresetnadene og behova til barna. Også dei yngste barna og barn som kommuniserer på andre måtar enn gjennom tale, har rett til å gi uttrykk for kva dei synest om sine eigne vilkår. Barnehagen må observere og følgje opp dei ulike uttrykka og behova til alle barn.

Ein skal vektleggje synspunkta til barna i samsvar med alder og modenskap. Barna skal ikkje få meir ansvar enn dei er rusta til å ta.

Samarbeid mellom heimen og barnehagen.

Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen vareta barnas behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling, jf. barnehagelova § 1. Nemningane «hjemmet» og «foreldrene» omfattar òg andre føresette. Barnehagen skal vareta foreldra sin rett til medverknad og samarbeide nært og i forståing med foreldra, jf. barnehagelova §§ 1 og 4. Samarbeidet mellom heimen og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldra og barnehagepersonalet har eit felles ansvar for at barnet skal trivast og utvikle seg.

Barnehagen skal leggje til rette for foreldresamarbeidet og god dialog med foreldra. Foreldresamarbeidet skal skje både på individnivå, med foreldra til kvart enkelt barn, og på gruppenivå, gjennom foreldrerådet og samarbeidsutvalet. På individnivå skal barnehagen leggje til rette for at foreldra og barnehagen med jamne mellomrom kan utveksle observasjonar og vurderingar knytte til helsa, trivselen, erfaringane, utviklinga og læringa til det enkelte barnet. Barnehagen skal grunngi vurderingane sine overfor foreldra og ta omsyn til kva foreldra meiner. Samarbeidet skal sikre at foreldra får medverke til den individuelle tilrettelegginga av tilbodet. Både foreldra og personalet må ta inn over seg at barnehagen har eit samfunnsmandat og eit verdigrunnlag som det er barnehagen si oppgåve å forvalte. Barnehagen må arbeide for at barnet ikkje skal komme i lojalitetskonflikt mellom heimen og barnehagen.

Foreldreråd og samarbeidsutval.

Intensjonen med foreldreråd og samarbeidsutval er at desse ordningane skal gi høve til å vareta foreldra sin kontakt med barnehagen på ein aktiv måte. Foreldrerådet skal fremje fellesinteressene til foreldra og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppa skaper eit godt barnehagemiljø. Foreldrerådet skal få inn saker som er viktige for foreldra sitt forhold til barnehagen. Foreldrerådet må samtykkje dersom foreldrebetalinga skal setjast høgare enn den fastsette maksimalgrensa.

Samarbeidsutvalet skal vere eit rådgivande, kontaktskapande og samordnande organ. Samarbeidsutvalet skal få inn saker som er viktige for innhaldet i og verksemda til barnehagen og for forholdet til foreldra. Samarbeidsutvalet skal fastsetje årsplanen til barnehagen. Andre viktige saker er til dømes forslag til budsjett eller driftsendringar.

Overgangar.

Når barnet begynner i barnehagen.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldra leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutinar og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjonar og knyte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tida, slik at barnet kan oppleve tilhøyrsløse og føle at det er trygt å leike, utforske og lære.

Overgangar i barnehagen.

Det skjer overgangar i barnehagen òg. Personalet skal sørge for at barnet og foreldra får tid og rom til å bli kjende med andre barn og anna personale når eit barn byter barnegruppe.

Overgangen mellom barnehage og skule.

Barnehagen skal i samarbeid med foreldra og skulen leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god overgang frå barnehage til skule, og eventuelt til skulefritidsordninga. Barnehagen og skulen bør utveksle kunnskap og informasjon som utgangspunkt for samarbeid om tilbodet til dei eldste barna i barnehagen, overgangen til skulen og skulestarten. Barnehagen må ha samtykke frå foreldra for å dele opplysningar om enkeltbarn med skulen.

Dei eldste barna skal få høve til å gle seg til å begynne på skulen og oppleve at det er ein samanheng mellom barnehagen og skulen. Barnehagen skal leggje til rette for at dei eldste barna har med seg erfaringar, kunnskap og ferdigheiter som kan gi dei eit godt grunnlag og god motivasjon for å begynne på skulen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetida på ein god måte og møte skulen med nysgjerrigheit og tru på egne evner. Barna skal få bli kjende med kva som skjer i skulen og skulefritidsordninga.

Barnehagen som pedagogisk verksemd.

Barnehagen skal vere ei pedagogisk verksemd som skal planleggjast og vurderast. Barn og foreldre har rett til å medverke i desse prosessane. Målet med barnehagen som pedagogisk verksemd er å gi barna eit tilrettelagt tilbod i tråd med barnehagelova og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen vere ein lærande organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal vere grunnlagt i barnehagelova og rammeplanen.

Planlegging.

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenkje og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planlegginga skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppa. Planlegginga synleggjer korleis barnehagen tolkar og realiserer rammeplanen, og skal vere utgangspunkt for refleksjon og utvikling av verksemda.

Planlegginga må vere basert på kunnskap om trivselen til barn og den allsidige utviklinga deira, både individuelt og i gruppe. Ho skal òg vere basert på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtalar med barn og foreldre.

Årsplan.

Barnehagen skal utarbeide ein årsplan. I tillegg skal det utarbeidast planar for kortare og lengre tidsrom og for ulike barnegrupper etter behov. Årsplanen er ein arbeidsreiskap for barnehagepersonalet og dokumenterer vala og grunngivingane til barnehagen. Årsplanen kan gi informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåa, samarbeidspartane til barnehagen og andre interesserte.

Vurdering.

Barnehagen skal regelmessig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrivast, analyserast og tolkast ut frå barnehageplanane, barnehagelova og rammeplanen. Hovudformålet med vurderingsarbeidet er å sikre at alle barn får eit tilbod som er i tråd med barnehagelova og rammeplanen.

Vurderingsarbeidet skal byggje på refleksjonar som heile personalgruppa er involvert i. Felles refleksjonar over det pedagogiske arbeidet kan gi personalet eit utgangspunkt for vidare planlegging og gjennomføring. Det kan òg bidra til ein open diskusjon om formålet med, innhaldet i og oppgåvene til barnehagen. Faglege og etiske problemstillingar skal inngå i vurderingsarbeidet. På denne måten kan personalet lære av eigen praksis og bidra til å utvikle barnehagen som pedagogisk verksemd.

Kunnskap om trivselen og den allsidige utviklinga i barnegruppa og blant enkeltbarn er viktig for å gi alle barn eit tilrettelagt tilbod i tråd med barnehagelova og rammeplanen. Trivselen og den allsidige utviklinga til barnet skal derfor observerast og vurderast fortløpande, med utgangspunkt i dei individuelle føresetnadene til barnet og kunnskap om barns utvikling og behov. Erfaringane og synspunkta til barnet skal inngå i vurderingsgrunnlaget.

Dokumentasjon.

Dokumentasjon av personalet sitt arbeid synleggjer korleis personalet arbeider for å oppfylle krava i barnehagelova og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagen sitt arbeid med å planleggje, vurdere og utvikle den pedagogiske verksemda. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet kan gi foreldra, lokalmiljøet og kommunen som barnehagemyndigheit informasjon om kva barn opplever, lærer og gjer i barnehagen, og om korleis barnehagen oppfyller krava i barnehagelova og rammeplanen.

Vurderingar av trivselen og den allsidige utviklinga til barnegruppa og enkeltbarn skal dokumenterast når det er nødvendig for å gi eit tilrettelagt tilbod. Det kan gi grunnlag for å tilpasse og vidareutvikle det pedagogiske arbeidet.

Foreldre har rett til å sjå og få utlevert dokumentasjon om eigne barn og til å få sletta eller korrigert opplysningar som er feilaktige eller misvisande.

Tilrettelegging.

Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbodet etter behova og føresetnadene til barna, også når enkelte barn har behov for ekstra støtte i kortare eller lengre periodar. Barnehagen skal sørgje for at barn som treng ekstra støtte, tidleg får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilrettelegginga som er

nødvendig for å gi barnet eit inkluderande og likeverdig tilbod. Tilrettelegginga skal vurderast undervegs og justerast i tråd med behova og utviklinga til barnet.

Inkludering i barnehagen handlar òg om å leggje til rette for sosial deltaking. Innhaldet i barnehagen må formidlast på ein måte som gjer at ulike barn kan delta ut frå egne behov og føresetnader. Den viktigaste sosialiseringsarenaen i barnehagen er leiken. For enkelte barn kan tidleg innsats innebære at personalet arbeider særleg målretta og systematisk – i kortare eller lengre periodar – med å inkludere barnet i meningsfulle fellesskap.

Dersom det er grunn til å tru at barnet ikkje kan få dekt behova sine innanfor det allmennpedagogiske tilbodet, skal barnehagen opplyse foreldra om retten til å krevje ei sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.

Arbeidsmåtene til barnehagen.

Arbeidsmåtene skal vareta barna sitt behov for omsorg og leik, fremje læring og danning og gi barn høve til å medverke. Personalet skal ta i bruk varierte arbeidsmåtar, og arbeidsmåtene skal tilpassast til enkeltbarn, barnegruppa og lokalmiljøet. Val av arbeidsmåtar opnar for å gjere innhaldet i barnehagen spennande og variert. Arbeidsmåtene kan bidra til å skape engasjement, interesse og motivasjon og gir rom for å tilføre nye erfaringar og opplevingar i barnehagen.

Progresjon.

Progresjon i barnehagen inneber at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve framgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehageinnhaldet, og barnehagen skal leggje til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte høve til leik, aktivitetar og læring. Personalet skal utvide og byggje vidare på barnas interesser og gi barna varierte erfaringar og opplevingar. Barnehagen skal leggje til rette for progresjon gjennom val av pedagogisk innhald, arbeidsmåtar, leiker, materiale og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringar som er tilpassa erfaringane, interessene, kunnskapane og ferdigheitene sine.

Digital praksis.

Den digitale praksisen til barnehagen skal bidra til leik, kreativitet og læring. Bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal støtte opp om barna sine læreprosessar og bidra til å oppfylle rammeplanen sine føringar for eit rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. I samband med bruk av digitale verktøy skal personalet vere aktive saman med barna.

Fagområda til barnehagen.

Fagområda speglar område som har interesse og eigenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremje trivsel, allsidig utvikling og helse. Verdigrunnlaget til og formålet med barnehagen skal gi retning for og prege arbeidet med fagområda, og barna sin rett til medverknad skal varetakast. Leiken dannar eit viktig grunnlag for arbeidet med fagområda. Barnehagen skal ta utgangspunkt i engasjementet og bidra til barna slik at arbeidet med fagområda kan opplevast som ein meningsfull og morosam del av kvardagen til barna. Barna si interesse for fagområda skal stimulerast, og barnehagen skal bidra til å etablere eit lærande fellesskap som verdset ulike uttrykk og meiningar. Barna skal utvikle kunnskapar og ferdigheiter innanfor alle fagområde gjennom undring, utforskning og skapande aktivitetar. Barnehagen skal bruke ulikt materiell og utstyr, teknologi og digitale verktøy, spel, bøker og musikk i arbeidet med fagområda. Fagområda er i stor grad dei same som barna seinare møter som fag i skulen.

Kommunikasjon, språk og tekst.

Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle språkforståinga, språkkompetansen og eit mangfald av kommunikasjonsformer. I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialektar gjennom rim, regler, songar, litteratur og tekstar frå notid og fortid. Barnehagen skal bidra til at barn leiker med språk, symbol og tekst, og stimulere til språkleg nysgjerrigheit, bevisstheit og utvikling. I barnehagen skal barna få erfare ulike måtar å formidle tekstar og forteljingar på, som kjelde til estetiske opplevingar, kunnskap, refleksjon og møte med språk og kultur. Personalet skal invitere til utforskning av både munnlege språk og skriftspråk.

Kropp, rørsle, mat og helse.

Vanar og handlingsmønster tek form alt frå tidleg alder av. Gode vanar som ein tileignar seg i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal leggje til rette for at alle barn kan oppleve rørsleglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Barna skal inkluderast i aktivitetar der dei får bevege seg, leike og samhandle med andre og oppleve motivasjon og meistring ut frå egne føresetnader. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjende med kroppen sin og blir bevisste på sine egne og andre sine grenser.

Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få sanse, oppleve, leike, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medverknad i mat og måltidsaktivitetar skal barna motiverast til å ete sunn mat og få ei grunnleggjande forståing for korleis sunn mat kan bidra til god helse.

Kunst, kultur og kreativitet.

Opplevelingar med kunst og kultur i barnehagen kan leggje grunnlag for tilhøyrsløse, deltaking og eige skapande arbeid. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringar med kunst og kultur i ulike former og organisert på måtar som gir barna høve til utforsking, fordjuping og progresjon. Barna skal støttast i å vere aktive og skape eigne kunstnariske og kulturelle uttrykk.

Barnehagen skal leggje til rette for samhøyrsløse og kreativitet ved å bidra til at barna saman får oppleve og skape kunstnariske og kulturelle uttrykk. Fagområdet tek for seg uttrykksformer som biletkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Barnehagen skal la barna møte ulike kunstnariske og kulturelle uttrykk som speglar eit mangfaldig samfunn og ulike tidsepokar. I arbeid med fagområdet skal personalet stimulere nysgjerrigheit, utvide forståinga deira og bidra til undring, undersøkingar, utprøvingar og eksperimentering. Barnehagen må leggje til rette for og vidareutvikle dei kreative prosessane og uttrykka til barna.

Natur, miljø og teknologi.

Opplevelingar og erfaringar i naturen kan fremje forståing for eigenarten til naturen og barna sin vilje til å verne om naturressursane, bevare det biologiske mangfaldet og bidra til berekraftig utvikling. Barnehagen skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringar med naturen som fremjar evna til å orientere seg og vere i naturen til ulike årstider.

Barnehagen skal leggje til rette for at barna kan få eit mangfald av naturopplevingar og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Barnehagen skal leggje til rette for at barna framleis skal vere nysgjerrige på naturvitskaplege fenomen, føle tilhøyrsløse til naturen og gjere erfaringar med å bruke teknologi og reiskapar.

Mengd, rom og form.

Fagområdet handlar om å oppdage, utforske og skape struktur og hjelper barna til å forstå samanhengar i naturen, samfunnet og universet. Barnehagen skal synleggjere samanhengar og leggje til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagleglivet, i teknologi, natur, kunst og kultur, og ved å sjølv vere

kreative og skapande. Arbeid med fagområdet skal stimulere barna til undring, nysgjerrigheit og motivasjon for problemløysing.

Fagområdet omfattar leikande og undersøkjande arbeid med samanlikning, sortering, plassering, orientering, visualisering, former, mønster, tal, teljing og måling. Det handlar òg om å stille spørsmål, resonnere, argumentere og søkje løysingar.

Etikk, religion og filosofi.

Etikk, religion og filosofi er med på å forme korleis vi oppfattar verda og menneska, og pregar verdiar, normer og haldningar. Fagområdet ser særleg på barnehagen sitt samfunnsmandat og verdigrunnlag i eit samfunn som er prega av livssynsmangfald.

Barnehagen skal la barna få kjennskap til forteljingar, tradisjonar, verdiar og høgtider i ulike religionar og livssyn, og erfaringar med at kulturelle uttrykk har ein eigenverdi. Barnehagen skal skape interesse for mangfaldet i samfunnet og forståing for livsverda og levesettet til andre menneske. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få høve til sjølv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å leggje grunnlag for kritisk tenking og dømmekraft.

Nærmiljø og samfunn.

Barnas medverknad i kvardagslivet i barnehagen legg grunnlaget for vidare innsikt i og erfaring med å delta i eit demokratisk samfunn. Gjennom utforsking, opplevingar og erfaringar skal barnehagen bidra til å gjere barna kjende med sitt eige nærmiljø, samfunnet og verda.

Barnehagen skal bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjonar, samfunnsinstitusjonar og yrke, slik at barna kan oppleve tilhøyrslø til nærmiljøet. Kulturelt mangfald, ulike levemåtar og forskjellige familieformer er ein del av fagområdet. Gjennom leik og varierte aktivitetar skal barna få erfaring med å lytte, forhandle og

diskutere og få gryande kjennskap til menneskerettane. Fagområdet skal omfatte kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoritetar. Grupper med langvarig tilknytning til eit land er definerte som nasjonale minoritetar.

Tverrfagleg samarbeid.

PPT- pedagogisk-psykologisk-teneste:

Kontaktperson i Loar barnehage er Susanne Margrethe Nordli.

Kontaktperson i Garmo barnehage er Hilde Bjørklund.

PPT er på besøk hjå oss ca. kvar 6.veke.

Hovudoppgåva til PPT er å leggje til rette for barn med spesielle behov og rettleie og gje råd til barnehagen i behov barnet har, eventuell tilrettelegging og tiltak vi skal gjennomføre. Dei bidreg også med kompetanseutvikling og førebygging på eit tidleg plan.

Ved behov for å observere eller drøfte undringar rundt enkeltbarn må foreldre gi samtykke til dette.

Ressursgruppa:

Ressursgruppa er eit lågterskeltilbod og eit samarbeidsmøte mellom foreldre og fagpersonar i oppvekstsektoren. Dei som sit i gruppa har både pedagogisk, helsefagleg og barnefagleg kompetanse.

I møtet vil det vere fokus på å få til gode tiltak og god hjelp for barnet. Åtferdsvanskar, helseproblem, stort fråvær o.l. kan vere tema på eit slik møte.

Helsestasjon:

Det er faste møtetider mellom helsestasjon og barnehagen annakvar tysdag, der helsesjukepleiar kjem på besøk til barnehagen. Barnehagen og helsestasjon ønsker å jobbe for å få et tettare samarbeid rundt spørsmål knytt til barnets utvikling.

For foreldre er helsesjukepleiar tilgjengeleg i barnehagen for ei samtale eller eventuelle spørsmål:

I Loar barnehage: siste tysdag i månaden frå 14.30-15.30.

I Garmo barnehage: siste måndag i månaden frå 14.30-15.30.

Dette er et lågterskeltilbod og ei god moglegheit til å drøfte utfordringar eller spørsmål foreldre eventuelt måtte ha.

Handlingsplan.

Lovfesta plan for å oppdage og førebygge omsorgssvikt.

Målet med planen er at vi i barnehagen skal kunne førebygge og avdekke vald, overgrep og omsorgssvikt mot barn. Alle tilsette må forplikte seg til planen og tileigne seg det som står der. Foreldra får informasjon om planen på foreldremøte, og den blir gjort tilgjengeleg i foreldreappen.

I løpet av hausten er det i planen lagt opp til faste opplegg for barnegruppene der dei lærar om kroppen generelt og om grenser knytt til sin eigen kropp. Vi har laga ei materialpakke i samband med planen som inneheld mellom anna dokkene Erik og Molly, bøker og samtalekort.

Målet med opplegget er at barna skal få kjennskap til:

- Omgrep knytt til kropp
- Gode og vonde hemmelegheiter
- God og vond berøring
- Kunnskap om kva som er lov/ ikkje lov
- STOPP-regelen

Barnesamtalane som er nemnd tidlegare i årsplanen er også ein del av denne handlingsplanen.

Dersom vi i barnehagen har mistanke om omsorgssvikt, vald eller overgrep er vi i barnehagen plikta til å melde ifrå om dette.

